

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра соціології та соціальної роботи**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Студеняк І.П./

2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИ ВИМІРЮВАННЯ В СОЦІОЛОГІЇ

Рівень вищої освіти
Галузь знань
Спеціальність
Предметна спеціальність
Спеціалізація
Статус дисципліни
Мова навчання

Третій (освітньо-науковий)
05 Соціальні та поведінкові науки
054 Соціологія
–
–
Вибіркова
Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та методи вимірювання в соціології» для здобувачів вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 054 Соціологія

Розробники: Лукашевич М.П., доктор філософських наук, проф. кафедри соціології та соціальної роботи

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри соціології та соціальної роботи,
протокол № 1 від « 27 » 08 2020 року

Завідувач кафедри проф. Шандор Ф.Ф.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

Протокол № 1 від « 8 » 09 2020р.

Голова науково-методичної комісії Стряпко І.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Очна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 7	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 210	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для очної форми навчання: аудиторних – 2,6/2,5 самостійної роботи здобувача – 4,5/4,2	1-ий	1-ий
	Лекції:	
	22/22	12
	Практичні (семінарські):	
	20/20	10
Вид підсумкового контролю: залік/ іспит	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	63/63	188

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – сформувати системне бачення в теорії та методах вимірювання в соціології, можливостях сучасних математичних методів при обробці та інтерпретації даних, отриманих в ході соціологічних досліджень.

Студент повинен знати: - основи аналізу, теорії та методах вимірювання, математичної статистики, методи статистичного аналізу даних, елементи кореляційного аналізу необхідні для вирішення завдань; - класичні методи математичної статистики, які використовуються при плануванні, проведенні та обробці результатів експериментів в соціології, педагогіці і психології; - вміти використовувати понятійний апарат, математичні моделі та підходи даної дисципліни для вирішення прикладних завдань соціології.

Студент повинен вміти: - ставити і розуміти соціологічні завдання, які можуть бути вирішені за допомогою статистичного аналізу даних; - вирішувати типові для соціолога статистичні завдання; - вміти виконувати первинну обробку статистичної інформації, грамотно інтерпретувати отримані результати, отримуючи важливі для практичної діяльності виявлені факти та висновки; - планувати процес математичної обробки експериментальних

даних; - застосовувати методи математичного аналізу і моделювання, теоретичного і експериментального дослідження для вирішення соціологічних завдань.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність до самостійного пошуку, критичного аналізу, оцінки і синтезу нових ідей.

ЗК4. Здатність компетентно представляти наукову інформацію в усній та письмовій формах (в тому числі іноземною мовою) із застосуванням відповідної лексики.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

ФК1. Вміння формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири і потреби сучасного суспільства, а також стан її наукової розробки.

ФК5. Вміння самостійно збирати та критично опрацьовувати соціологічні джерела, проводити їх зовнішню та внутрішню критику, систематизацію та класифікацію.

ФК7. Вміння використовувати існуючі та створювати власні теоретичні моделі (об'єкт-теорії) в соціологічному дослідженні.

ФК10. Вміння виявляти причини соціальних процесів та явищ шляхом розпізнавання і аналізу їхніх структурних та культурних передумов.

ФК12. Вміння ставити та розв'язувати дослідницькі завдання з вивчення соціоструктурних параметрів та чинників соціальних процесів, здійснювати їх теоретичний та емпіричний аналіз, застосовувати критичне мислення до аналізу ситуацій повсякдення і актуальних соціальних процесів.

ФК14. Вміння використовувати методологію, понятійно-категоріальний апарат аналізу та робити порівняльну характеристику соціальних змін й трансформаційних процесів у країнах ЦСЄ.

Відповідно до освітньої програми «**Теорія та методи вимірювання в соціології**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Здатність використовувати критичні знання в громадській сфері, що підтверджено публікацією принаймні однієї оглядової статті та статті з огляду книги	ПРН2
Здатність детально розробляти та переконливо презентувати групі кваліфікованих дослідників відповідний добре обґрунтований план дослідження для вирішення важливої задачі	ПРН3
Здатність презентувати результати дослідження в науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей та громадських ініціатив (соціально-орієнтовані робочі зустрічі)	ПРН5
Здатність готувати підбір матеріалу для преси/об'єднання інформації з питань викладацько-професорських ініціатив, публікувати їх у пресі чи на веб-сторінці	ПРН7
Здатність ефективно планувати час для отримання необхідних результатів, що підтверджено колоквиумами, які відбуваються кожного року впродовж трьох років, та остаточним захистом	ПРН8
Здатність аналізувати та посилаючись на відповідні основні соціологічні роботи в письмовій формі, через усні виступи та презентації, в дисертації, знання дискусій та трендів	ПРН9
Обізнаність та здатність взаємодіяти інтелектуально з найновішими соціологічними дослідженнями в спеціальній області дослідження	ПРН10
Здатність знаходити, аналізувати та об'єднувати набір документів з джерел у результатуючій дисертації та в попередньому до неї дослідженні	ПРН12

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Теорія та методи вимірювання в соціології»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Бути здатним використовувати критичні знання в громадській сфері та підтверджувати публікацією оглядових статей з огляду книг	ПРН2
Вміти детально розробляти план дослідження для вирішення важливої задачі, обґрунтовувати доцільність використання даного плану саме для вирішення тієї чи іншої важливої задачі, бути здатним презентувати свій план групі кваліфікованих дослідників;	ПРН3
Вміти презентувати результати різних типів наукових досліджень в таких формах, як: науковому та ненауковому контекстах, усно та письмово, у формі наукових семінарів, наукових зустрічей та громадських ініціатив (соціально-орієнтовані робочі зустрічі);	ПРН5
Бути здатним готувати підбір матеріалу для преси/об'єднання інформації з питань викладацько-професорських ініціатив, публікувати їх у пресі чи на веб-сторінці;	ПРН7
Бути здатним до ефективного планування часу для отримання необхідних результатів, щоб представляти їх на щорічних колоквиумах та на остаточному захисті дисертаційної роботи;	ПРН8
Вміти аналізувати та посилатися на відповідні основні соціологічні роботи в письмовій формі, через усні виступи та презентації, в дисертації, знання дискусій та трендів;	ПРН9
Бути обізнаним та володіти навичками до інтелектуальної взаємодії з найновішими соціологічними дослідженнями в спеціальній області дослідження;	ПРН10
Оволодіти знаннями і навичками знаходити, аналізувати та об'єднувати набір документів з джерел у результатуючій дисертації та в попередньому до неї дослідженні.	ПРН12

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1

Тема 1. Основні принципи вимірювання. графічне уявлення соціологічної інформації

Предмет, завдання і структура курсу. Поняття вимірювання в соціології. Методологічні основи вимірювань в соціології. Методи вимірювання, при-змінювані в ході соціологічних досліджень. Рівні і шкали вимірювання: номінальна, порядкова, полупорядкова, інтервальна і шкала відносин; їх особливості. Можливості вимірювання для кожної з шкал. Види помилок вимірювання. Типи змінних: кількісні, якісні, дискретні, безперервні змінні. Частота, відносна частота, частість. Варіаційний ряд. Статистичні таблиці. ПЕОМ та їх можливості для збереження і первинної обробки соціологічної інформації. «EXCEL» – програмний пакет для обробки соціологічної інформації.

Типи перехресної класифікації соціологічної інформації і їх інтерпретація. Особливості побудови та аналізу динамічних рядів. Заходи вимірювання соціологічних даних: відносні і абсолютні. Кумулятивні динамічні ряди. Можливості використання співпадаючих тенденцій розвитку соціальних процесів в ході математико-статистичного аналізу. Призначення графіка. Загальні принципи побудови графіків (гістограма, полігон, кумулята). Відображення двох, трьох і більше полігонів на одному графіку. Можливості «EXCEL» при побудові різних видів графіків. Нерівні інтервали угруповання. Графіки якісних даних: діаграма смуг; кругова діаграма - гартовская діаграма; статистична карта; тимчасові діаграми; мно-гозначний графік.

Тема 2. Середні величини узагальнення характеристик соціологічної інформації

Основні числові характеристики аналізу одновимірного розподілу: максимум; мінімум; особливості вибору поняття середнього. Середнє арифметичне: визначення і правила його обчислення. Обчислення середньої для згрупованих і негрупуваних даних. Зважування середнього. Властивості невваженого середнього. Застосування середнього.

Принцип порядкового розташування. Обчислення медіани для згрупованих і негрупуваних даних. Медіана дискретних даних. Квантили і інші заходи усереднення в якості нормують критеріїв. Мода чи розподіл усіх середнє, правила обчислення моди. Оцінка моди і бимодальність. Значення моди і медіани в соціологічних дослідженнях. Працює з середніх. Вибір середнього в залежності від мети усереднення, виду розподілу і технічних міркувань особливостей обчислення того чи іншого середнього. Мінімум, максимум і проміжні заходи як допоміжні характеристики аналізу даних. Порівняльні характеристики середніх.

Тема 3. Показники змін значень ознак. Варіація якісних змінних

Дисперсія і середнє квадратичне відхилення. Заходи протяжності, проміжні діапазони і вимір розмаху варіації. Відхилення від середнього як міра варіації. Вибір норми і побудова заходи варіації. Середнє лінійне відхилення (σ). Коефіцієнт варіації. Квадратичні відхилення як міра варіації. Обчислення середнього квадратичного відхилення (σ). Характеристики середнього квадратичного відхилення. Варіація якісних змінних. Коефіцієнт якісної варіації. Елементарне нормування. Інші коефіцієнти якісної варіації: процентні відносини, пропорції, ступеня (коефіцієнти), індекс. Нормировка допомогою подкласифікації.

Тема 4. Нормальний розподіл як модель варіації. Критерії лінійного взаємозв'язку

Поняття нормального частотного розподілу. Закон розподілу. Приклади соціальних явищ, описуваних нормальним, біноміальним і джена пуассонівська розподілом. Параметрична і непараметрическая статистика. Характеристики нормальної кривої. Стандартне відхилення. Обчислення нормованого відхилення. Особливості емпіричних розподілів (асиметрія). Критерій лінійної взаємозв'язку. Інші заходи характеристик одновимірного розподілу. Працює з середніх величин. Порівняння емпіричних і теоретичних розподілів. Необхідність і можливості такого порівняння.

Тема 5. Заходи взаємозв'язку для інтервального рівня изме ренію. Кореляційний аналіз, рівняння регресії

Особливості сприйняття принципу взаємної спряженості. Види функціональної залежності соціальних ознак. Способи вимірювання зв'язку між різною кількістю соціальних ознак. Кореляційне поле як форма графічного представлення кореляційної залежності. Види кореляційного розсіювання. Скедастичність (варіабельність). Кореляційна таблиця як форма подання згрупованих даних. Техніка групування. Функція кореляційної таблиці.

Необхідність загальної міри кореляції. Відхилення від середнього арифметичного. Що пояснюється відхилення і необ'ясняємі залишкові відхилення. Вимірювання лінійної кореляції. Обчислення нахилу лінії регресії. Коефіцієнт детермінації. Порівняння і.

Тема 1. Основні принципи вимірювання. графічне уявлення соціологічної інформації	24	6	4		14	24	2	2		20
Тема 2. Середні величини узагальнення характеристик соціологічної інформації	22	4	4		14	22	1	1		20
Тема 3. Показники змін значень ознак. Варіація якісних змінних	20	4	4		12	20	1	1		18
Тема 4. Нормальний розподіл як модель варіації. Критерії лінійного взаємозв'язку	20	4	4		12	20	1	1		18
Тема 5. Заходи взаємозв'язку для інтервального рівня вимірювання. Кореляційний аналіз, рівняння регресії	19	4	4		11	19	1	1		17
Усього за 1 модуль:	105	22	20		63	105	6	6		93
Тема 6. Кореляційне відношення. Нелінійна регресія. Множинна і приватна кореляції	21	4	4		13	21	2	1		18
Тема 7. Кореляція рангів: коефіцієнт. Коефіцієнт взаємної спряженості	21	4	4		13	21	1	1		19
Тема 8. Хі-квадрат. Механізм обчислення очікуваних частот. Коефіцієнт взаємної спряженості: основні характеристики і принципи обчислення	21	4	4		13	21	1	1		19
Тема 9. Надійність вимірювання соціальної інформації	23	4	4		15	23	1	1		21
Тема 10. Вибірковий розподіл. Розподіл помилок вибірки.	19	6	4		9	19	1			18
Усього за 2 модуль:	105	22	20		63	105	6	4		95
Усього	210	44	40		126	210	12	10		188

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ / ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1	Поняття та сутність соціального показника як теоретичного конструкту	4	
2	Методологічні проблеми побудови показників в соціологічному дослідженні	4	1
3	Операціоналізація понять як основа побудови соціальних показників.	4	1
4	Одновимірне шкалювання. Оціночні та установочні шкали. Шкалограмний аналіз	4	1
5	Статистичні показники надійності соціологічної інформації	4	1
6	Побудова соціальних індексів (на прикладі індексу задоволення життям та індексу соціального самопочуття)	2	1
7	Сучасні системи соціальних показників	2	1
8	Інтегральні показники соціального розвитку країни	4	1
9	Соціальні індикатори розвитку	4	1
10	Поняття соціальної експертизи як методу інтегральних передбачень соціальної ситуації.	4	1
11	Побудова соціальних індексів (на прикладі індексу задоволення життям та індексу соціального самопочуття)	4	1
	Разом:	40	10

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Основними завданнями самостійної роботи студентів є підготовка і виконання поточних навчальних завдань, а також самостійне вивчення окремих розділів дисципліни під керівництвом викладача.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
1.	Види змінних і рядів їх розподілу.	6	10
2.	Типи перехресного угруповання ознак.	6	10
3.	Відмінності в підходах і визначенні понять «помилка» і «похибка».	6	10
4.	Сутність і види статистичної угруповання.	6	10
5.	Специфіка і відмінності інтервальних і дискретних рядів розподілу.	6	10
6.	Правила обчислення частоти, частоти і обсягу вибірки.	6	10
7.	Поняття вимірювання в соціології.	6	10
8.	Методи вимірювання, що застосовуються в ході соціологічних досліджень.	6	10

9.	Типи перехресної класифікації соціологічної інформації і їх інтерпретація.	6	10
10.	Особливості побудови і аналізу динамічних рядів.	6	10
11.	Кумулятивні динамічні ряди.	6	8
12.	Можливості використання співпадаючих тенденцій розвитку соціальних процесів в ході математико-статистичного аналізу.	6	8
13.	Вимірювання лінійної кореляції. Обчислення нахилу лінії регресії. Коефіцієнт детермінації.	6	8
14.	Коефіцієнт кореляції як міра тісноти, типу і напрямку зв'язку між двома ознаками.	6	8
15.	Рівняння регресії.	6	8
16.	Особливості нелінійної регресії.	6	8
17.	Обчислення кореляційного відношення.	6	8
18.	Порівняння статистичних показників.	6	8
19.	Умови застосування критерію кореляційного відношення.	6	8
20.	Особливості обчислення коефіцієнта множинної кореляції для номінального рівня вимірювання.	6	8
21.	64. Коефіцієнт взаємної спряженості: основні характеристики і принципи обчислення.	6	8
Разом		126	188

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання включають: виконання контрольної роботи студентами.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття (для студентів заочної форми навчання), самостійна робота з навчальною та довідковою літературою, самостійне виконання контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання), консультації.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Модульний контроль №1 – фронтальне опитування, виконання практичних завдань та тестів.
2. Модульний контроль №2 – виконання комплексних контрольних робіт та тестових завдань.
3. Усні та письмові практичні заняття.
4. Усна перевірка самостійної роботи студента.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота														Сума
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T10	T11	T12	T13	1
7	7	8	7	7	7	7	7	8	7	7	7	7	7	0
														0

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	задовільно	
64-73	D		
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

За результатами двох модульних контролів визначається підсумкова семестрова оцінка успішності студента (середній бал за два модульні контролі) з кожної навчальної

дисципліни за 100-бальною шкалою та виставляється державна традиційна оцінка ("відмінно", "добре", "задовільно", "незадовільно") відповідно до шкали переведення. Якщо з навчальної дисципліни проводиться лише один модульний контроль, то його результат і є одночасно підсумковою (семестровою) оцінкою. Інформація про підсумкову успішність студентів з навчальної дисципліни за семестр подається викладачем в деканат.

Змістові модулі можуть оцінюватися наступним чином:

Модульна контрольна робота	Оцінка за роботу на практичних заняттях	Самостійна робота студента	Всього
50 балів	30	20	100

Семестрова оцінка є результатом середнього арифметичного балів двох змістових модульних контролів (наприклад, студент за результатами першого модульного контролю набрав 80 балів; за результатами другого модульного контролю набрав 90 балів; семестрова оцінка у подібному випадку виставляється так: $(80+90) : 2 = 85$

Згідно «Тимчасового положення про систему оцінювання навчальної діяльності, порядок переведення, відрахування та поновлення студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою організації навчального процесу в УжНУ».

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Анурін В. Ф. Эмпирическая социология. – М.; 2003.
2. Белановский С.А. Метод фокус-групп. – М.: Издательство Магистр; 1996. – 272 с
3. Биографический метод в изучении постсоциалистических обществ. – СПб.; 1997.
4. Богомолова Н. Н.; Фоломеева Т. В. Фокус-группы как метод социально-психологического исследования: Учеб. пособие. – М.; 1997.
5. Батыгин Г. С. Лекции по методологии социологических исследований / Учебник для студентов гуманитарных вузов и аспирантов. – М.: Аспект-Пресс, 1995. - 278 с.
6. Борисова Ю.В. Методология та методи соціальних досліджень. Навчальний посібник. – К. : ДЦССМ; 2003. – 216 с.
7. Вебер М. Наука как призвание и профессия / Пер. с нем. А.Ф. Филиппова, П.П. Гайдено // Вебер М. Избр. произведения. М.: Прогресс, 1990. С. 712 -718.
8. Добренков В.И.; Кравченко А.И. Методы социологического исследования: Учебник. – М.: ИНФРА-М; 2004. – 768 с.
9. Горшков М.К.; Шереги Ф.Э. Как провести социологическое исследование. – М.: Политиздат; 1985. – 288 с.
10. Готлиб А.С. Введение в социологическое исследование. Качественный и количественные подходы. Методология исследования. Исследовательские практики : Учебное пособие. 2-е издание.; перераб. и доп. – М. : Флинта : МПСИ; 2005. – 384 с.
11. Девятко И. Ф. Модели объяснения и логика социологического исследования. – М.; 1996.
12. Девятко И.Ф. Методы социологического исследования. Екатеринбург; 1998. – 208 с.
13. Єріна А.М. Організація вибіркового обстеження: Навчальний посібник. – К., 2004. – 208с
14. Іванов В.Ф. Контент-аналіз : Методологія : Методика дослідження ЗМК : Навч. посібник / Наук. ред.. А.З. Москаленко. – К. : ІСДО; 1994. – 112 с.

15. Казаринова Н.В.; Филатова О.Г.; Хренов А.Е. Практикум по социологии. Учеб. пособие для вузов. / Под общ. ред. проф. Г.С. Батыгина. - М.: "NOTA BENE"; 1999. – 272 с.
16. Кулаков А.П. Измерение в социологии: учеб. пособие / А.П.Кулаков; Новосиб. гос. архитектур.-строит. ун-т. – Новосибирск: НГАСУ (Сибстрин), 2005. – 124 с.
17. Мертон Р.; Фиске М.; Кендалл П. Фокусированное интервью. – М.; 1991.
18. Лотман Ю. М. Семантика культуры и понятие текста // Логика: Логические основы
19. Панина Н.В. Технологія соціологічного дослідження. Курс лекцій. – К.: «Наукова думка»; 1996. – 232 с.
20. Панина Н.В. Избранные труды по социологии: В трех томах. – Том I. Вопросы теории, методологии, технологии социологического исследования и профессиональной этики / Сост., ред., вступ. статья Е.И. Головахи. – К.: Факт, 2008. – 472 с.
21. Паниотто В.И. Количественные методы в социологических исследованиях / В.И.Паниотто, В.С.Максименко. – К.: Наукова думка, 2003. – 270 с.
22. Рабочая книга социолога / Под общ. ред. и с предисл. Г.В. Осипова. Изд. 3-е. – М.: Едиториал УРСС, 2003. - 480 с.
23. Соціологія : Терміни і поняття. Навчальний словник-довідник /Заг. ред. В.М. Пічі [Ю.Ф. Пачковський, О.І. Пташник-Середюк, С.А. Щудло та ін.] Львів: «Новий світ-2000», 2018р.-658с.
24. Социология: Энциклопедия / Сост. А. А. Грицанов, В. Л. Абушенко, Г. М. Евелькин, Г. Н. Соколова, О. В. Терещенко. - Мн.: Книжный Дом, 2003. – 1312 с. - (Мир энциклопедий).
25. Социология: Учебник / Отв. ред. П. Д. Павленок. - 2-е изд.; перераб. и доп. - М.: Издательско-книготорговый центр "Маркетинг"; 2002. – 1036 с.
26. Соціологія \за ред.. Пічі В.М. Соціологія, Л., 2004, с. 244- -276
27. Соціологія \за ред.. Городяненко В.Г., К., 2008, с. 415 – 436
28. Соціологія. Юрій М.Ф., К., 2004, с. 470 – 492
29. Степанов А.С. Метод контент-анализа и производные принципы в исследовании актуальных проблем современного общества. М.; 1995.
30. Сурмин Ю.П. Методология и методы социологических исследований. – К.; 2000. - 304 с.
31. Татарова Г.Г. Методология анализа данных в социологии (введение) / Учебник для вузов. - М.: NOTA BENE; 1999. – 224 с.
32. Толстова Ю.Н. Измерение в социологии: Курс лекций. – М.: ИНФРА - М; 1998. – 224 с.
33. Тавокин Е. П. Социологическая информация: Роль, методы получения и обработки: Учеб. пособие / Е. П. Тавокин; Моск. гос. ун-т им. М. В. Ломоносова. Фак. гос. упр. Каф. Социологии упр. – М.: МАКС Пресс, 2001. – 198 с.
34. Хеллевик О. Социологический метод / Пер. с норв. - М.: Весь мир, 2002. - 192 с.
35. Халтобин В.О. Методология и методы социологического исследования: Лекции и практические задания. – Запорожье: ГУ “ЗИГМУ”; 2005. – 260 с.
36. Черниш Н. Соціологія. Курс лекцій. – Львів.: Кальварія. – 2003. –544с.
37. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В.А.Ядов. – М.: Академкнига, Добросвет, 2003. – 596 с.

12. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИ ВИМІРЮВАННЯ В СОЦІОЛОГІЇ»

1. Визначте процес вимірювання з різних методологічних позицій.
2. Дати визначення шкалами, їх типам. Проаналізувати можливості і відмінності шкал для вимірювання соціологічних процесів і явищ.
3. Види змінних і рядів їх розподілу.
4. Типи перехресного угруповання ознак.
5. Відмінності в підходах і визначенні понять «помилка» і «похибка».
6. Сутність і види статистичної угруповання.
7. Специфіка і відмінності інтервальних і дискретних рядів розподілу.
8. Правила обчислення частоти, частоти і обсягу вибірки.
9. Поняття вимірювання в соціології.
10. Методи вимірювання, що застосовуються в ході соціологічних досліджень.
11. Типи перехресної класифікації соціологічної інформації і їх інтерпретація.
12. Особливості побудови і аналізу динамічних рядів.
13. Кумулятивні динамічні ряди.
14. Можливості використання співпадаючих тенденцій розвитку соціальних процесів в ході математико-статистичного аналізу.
15. Загальні принципи побудови графіків (гістограма, полігон, кумулята).
16. Відображення двох, трьох і більше полігонів на одному графіку.
17. Графіки якісних даних: діаграма смуг; кругова діаграма - гартовская діаграма; статистична карта; часові діаграми; багатозначний графік.
18. Основні числові характеристики аналізу одновимірного розподілу: максимум; мінімум; особливості вибору поняття середнього.
19. Середнє арифметичне: визначення і правила його обчислення.
20. Обчислення середньої для згрупованих і незгрупованих даних.
21. Зважування середнього. Властивості невваженого середнього.
22. Принцип порядкового розташування.
23. Обчислення медіани для згрупованих і незгрупованих даних.
24. Медіана дискретних даних.
25. Мода або розподіл усіх середнє, правила обчислення моди.
26. Оцінка моди і бімодальність.
27. Значення моди і медіани в соціологічних дослідженнях.
28. Особливості вибору середніх.
29. Вибір середнього в залежності від мети усереднення, виду розподілу і технічних міркувань особливостей обчислення того чи іншого середнього.
30. Дисперсія і середнє квадратичне відхилення.
31. Коефіцієнт варіації.
32. Характеристики середнього квадратичного відхилення.
33. Варіація якісних змінних.
34. Поняття нормального частотного розподілу.
35. Закон розподілу.
36. Особливості емпіричних розподілів (асиметрія).
37. Сутність ентропії, середнього геометричного відхилення, коефіцієнта варіації.
39. Критерій лінійного взаємозв'язку.
40. Способи вимірювання зв'язку між різною кількістю соціальних ознак. Кореляційне поле як форма графічного представлення кореляційної залежності. Скедастичність (варіабельність).
41. Кореляційна таблиця як форма подання згрупованих даних. Техніка групування. Функція кореляційної таблиці.

42. Вимірювання лінійної кореляції. Обчислення нахилу лінії регресії. Коефіцієнт детермінації.
43. Коефіцієнт кореляції як міра тісноти, типу і напрямку зв'язку між двома ознаками.
44. Рівняння регресії.
45. Особливості нелінійної регресії.
46. Обчислення кореляційного відношення.
47. Порівняння статистичних показників.
48. Умови застосування критерію кореляційного відношення.
49. Принципи інтерпретації кореляційного відношення.
50. Види нелінійної форми зв'язку.